

**Rådets direktiv 89/391/EØF af 12. juni 1989 om iværksættelse af
foranstaltninger til forbedring af arbejdstagernes sikkerhed og sundhed under
arbejdet**

*EF-Tidende nr. L 183 af 29/06/1989 s. 0001 - 0008
den finske specialudgave: kapitel 5 bind 4 s. 0146
den svenske specialudgave: kapitel 5 bind 4 s. 0146*

RAADET FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER HAR -

under henvisning til Traktaten om Oprettelse af Det Europæiske Økonomiske Fællesskab, særlig artikel 118 A,

under henvisning til forslag fra Kommissionen¹, udarbejdet efter høring af Det Raadgivende Udvalg for Sikkerhed, Hygiejne og Sundhedsbeskyttelse paa Arbejdspladsen,

i samarbejde med Europa-Parlamentet²,

under henvisning til udtalelse fra Det Økonomiske og Sociale Udvalg³, og

ud fra følgende betragtninger:

I henhold til Traktatens artikel 118 A skal Raadet, ved udstedelse af direktiver, vedtage minimumsforskrifter med henblik paa at forbedre navnlig arbejdsmiljøet for at sikre et højere niveau for beskyttelse af arbejdstagernes sikkerhed og sundhed;

dette direktiv kan ikke berettige til en eventuel nedsættelse af de beskyttelsesniveauer, der allerede er opnaaet i hver enkelt medlemsstat, idet medlemsstaterne i medfør af Traktaten skal bestraebe sig paa at forbedre de eksisterende vilkaar paa dette omraade og sætte sig som maal at harmonisere disse vilkaar paa et stadig stigende niveau;

det har vist sig, at arbejdstagerne paa arbejdsstedet og i løbet af hele deres erhvervsaktive tilvaerelse kan blive udsat for paavirkning fra farlige faktorer i arbejdsmiljøet;

i henhold til Traktatens artikel 118 A skal det i direktiverne undgaas, at der paalaegges administrative, finansielle og retlige byrder af en saadan art, at de hæmmer oprettelse og udvikling af smaa og mellemstore virksomheder;

Kommissionens meddelelse om dens program for sikkerhed, hygiejne og sundhed paa arbejdspladsen⁴ omhandler vedtagelse af direktiver med henblik paa at varetage arbejdstagernes sikkerhed og sundhed;

Raadet har i sin resolution af 21. december 1987 om sikkerhed, hygiejne og sundhed paa arbejdspladsen⁵ taget til efterretning, at Kommissionen i nær fremtid agter at

¹ EFT nr. C 141 af 30. 5. 1988, s. 1.

² EFT nr. C 326 af 19. 12. 1988, s. 102, og EFT nr. C 158 af 26. 6. 1989.

³ EFT nr. C 175 af 4. 7. 1988, s. 22.

⁴ EFT nr. C 28 af 3. 2. 1988, s. 3.

⁵ EFT nr. C 28 af 3. 2. 1988, s. 1.

forelægge det et direktiv om tilrettelæggelse af arbejdstagernes sikkerhed og sundhed paa arbejdspladsen;

i februar 1988 vedtog Europa-Parlamentet fire beslutninger som led i droeftelsen om virkeligoerelsen af det indre marked og beskyttelse paa arbejdsstedet; i disse beslutninger opfordres Kommissionen specielt til at udarbejde et rammedirektiv, der skal danne grundlag for saerdirektiver, som skal omfatte alle risici i forbindelse med sikkerhed og sundhed paa arbejdsstedet;

det paahviler medlemsstaterne at arbejde for en forbedring af arbejdstagernes sikkerhed og sundhed paa deres omraade; ivaerksaettelse af foranstaltninger vedroerende arbejdstagernes sikkerhed og sundhed under arbejdet bidrager i visse tilfaelde til at beskytte sundheden og eventuelt sikkerheden for personer bosat i hans husstand;

medlemsstaternes lovgivning vedroerende sikkerhed og sundhed paa arbejdsstedet er indbyrdes meget forskellig og boer forbedres; saadanne nationale bestemmelser paa omraadet, der ofte er blevet suppleret med tekniske forskrifter og/eller vejledende normer, kan foere til forskellige niveauer for beskyttelse af sikkerhed og sundhed og bane vej for en konkurrence, der sker paa bekostning af sikkerheden og sundheden;

der er stadig for mange beklagelige arbejdsulykker og erhvervssygdomme; forebyggende foranstaltninger boer traeffes eller forbedres snaest muligt for at beskytte arbejdstagernes sikkerhed og sundhed og saaledes sikre et hoejere beskyttelsesniveau;

for at sikre et hoejere beskyttelsesniveau maa arbejdstagerne og/eller deres repraesentanter oplyses om risiciene for deres sikkerhed og sundhed og om de foranstaltninger, der er paakraevet for at mindske eller fjerne disse risici; det er ligeledes absolut noedvendigt, at de gennem en afbalanceret deltagelse i overensstemmelse med national lovgivning og/eller praksis selv faar mulighed for at bidrage til, at de noedvendige beskyttelsesforanstaltninger traeffes;

det er noedvendigt at fremme udvekslingen af oplysninger, dialogen og en afbalanceret form for deltagelse i spoergsmaal vedroerende sikkerhed og sundhed paa arbejdsstedet mellem arbejdsgivere og arbejdtagere og/eller deres repraesentanter ved hjalp af hensigtsmaessige fremgangsmaader og instrumenter i overensstemmelse med national lovgivning og/eller praksis;

forbedring af arbejdstagernes sikkerhedsmaessige, hygiejnemaessige og sundhedsmaessige vilkaar under arbejdet er et maal, der ikke boer underordnes rent oekonomiske hensyn;

arbejdsgiverne har pligt til at holde sig underrettet om tekniske og videnskabelige fremskridt i forbindelse med udformning af arbejdspladserne under hensyn til de risici, der er forbundet med deres virksomhed, og at underrette de repraesentanter for arbejdstagerne, der udoever deres deltagelsesbefoejelser i medfoer af dette direktiv, saaledes at der kan sikres en bedre beskyttelse af arbejdstagernes sikkerhed og sundhed;

bestemmelserne i dette direktiv finder med forbehold af strengere nugældende eller fremtidige faelleskabsbestemmelser anvendelse paa alle risici og bl.a. dem, der

følger af anvendelsen under arbejdet af kemiske, fysiske og biologiske agenser, som omhandlet i direktiv 80/1107/EOEF⁶, senest ændret ved direktiv 88/642/EOEF⁷; i henhold til afgørelse 74/325/EOEF⁸ skal Kommissionen høre Det Raadgivende Udvalg for Sikkerhed, Hygiejne og Sundhedsbeskyttelse på Arbejdspladsen med henblik på udarbejdelsen af forslag på dette område;

der bør nedsættes et udvalg, hvis medlemmer udpeges af medlemsstaterne, og som får til opgave at bistå Kommissionen i forbindelse med de tekniske tilpasninger af de i nærværende direktiv omhandlede særdirektiver -

UDSTEDT FOELGENDE DIREKTIV:

AFSNIT I: GENERELLE BESTEMMELSER

Artikel 1 : Formaal

1. Formålet med dette direktiv er at iværksætte foranstaltninger til forbedring af arbejdstagernes sikkerhed og sundhed under arbejdet.
2. Med henblik herpå omfatter direktivet generelle principper for forebyggelse af erhvervsbetingede risici og beskyttelse af sikkerhed og sundhed, fjernelse af faktorer, der kan frembyde risici eller forårsage ulykker, oplysning, høring, afbalanceret deltagelse i overensstemmelse med national lovgivning og/eller praksis samt oplæring af arbejdstagerne og deres repræsentanter, tillige med almindelige retningslinjer for iværksættelsen af nævnte principper.
3. Dette direktiv berører ikke nugældende eller fremtidige bestemmelser i medlemsstaterne eller Fællesskabet, der er mere fordelagtige i henseende til beskyttelse af arbejdstagernes sikkerhed og sundhed under arbejdet.

Artikel 2 : Anvendelsesområde

1. Dette direktiv finder anvendelse på alle former for private og offentlige aktiviteter (industri, landbrug, handel, administration, tjenesteydelser, undervisning, kulturel virksomhed, fritidsbeskæftigelse osv.).
2. Dette direktiv finder ikke anvendelse, når særlige forhold i tilknytning til visse specifikke aktiviteter i den offentlige tjeneste, f.eks. i de væbnede styrker eller inden for politiet, eller til visse specifikke aktiviteter i civilbeskyttelsestjenesterne på afgørende vis taler imod dets anvendelse.

I så fald skal det paases, at arbejdstagernes sikkerhed og sundhed sikres i videst muligt omfang i overensstemmelse med målsætningerne i dette direktiv.

Artikel 3 : Definitioner

I dette direktiv forstås ved:

⁶ EFT nr. L 327 af 3. 12. 1980, s. 8.

⁷ EFT nr. L 356 af 24. 12. 1988, s. 74.

⁸ EFT nr. L 185 af 9. 7. 1974, s. 15.

- a) arbejdstager: enhver person, som en arbejdsgiver har i sin tjeneste, herunder praktikanter og lærlinge, bortset fra hushjælp
- b) arbejdsgiver: enhver fysisk eller juridisk person, der har stiftet et arbejdsmaessigt forhold med arbejdstageren, og som har ansvaret for virksomheden og/eller institutionen
- c) repraesentant for arbejdstagerne, som saerlig beskaeftiger sig med beskyttelse af arbejdstagerne sikkerhed og sundhed: enhver person, der i overensstemmelse med national lovgivning og/eller praksis er valgt, udnaevnt eller udpeget til at repraesentere arbejdstagerne for saa vidt angaar spoergsmaal vedroerende beskyttelse af arbejdstagernes sikkerhed og sundhed under arbejdet
- d) forebyggelse: enhver disposition eller foranstaltning, der traeffes eller planlaegges paa ethvert stadium af arbejdet i virksomheden med henblik paa at undgaa eller formindske erhvervsbetingede risici.

Artikel 4

1. Medlemsstaterne traeffes de noedvendige foranstaltninger for at sikre, at arbejdsgiverne, arbejdstagerne og arbejdstagernes repraesentanter bliver omfattet af de retsfor skrifter, som er paakraevet for ivaerksaettelsen af dette direktiv.
2. Medlemsstaterne skal navnlig paase, at der sikres fyldestgoerende kontrol og tilsyn.

AFSNIT II: ARBEJDSGIVERNES FORPLIGTELSE

Artikel 5 : Generel bestemmelse

1. Arbejdsgiveren har pligt til at sikre arbejdstagernes sikkerhed og sundhed i alle forhold, der er forbundet med arbejdet.
2. Hvis en arbejdsgiver i henhold til artikel 7, stk. 3, henvender sig til kompetent sagkundskab (personer eller serviceorganer) uden for virksomheden og/eller institutionen, fritages han ikke af den grund for ansvar paa dette omraade.
3. Arbejdstagernes forpligtelser med hensyn til sikkerhed og sundhed under arbejdet beroerer ikke princippet om arbejdsgiverens ansvar.
4. Dette direktiv udgoer ikke en hindring for saa vidt angaar medlemsstaternes mulighed for at vedtage fritagelse for eller nedsaettelse af arbejdsgivernes ansvar for forhold, der skyldes omstaendigheder, som de ikke har indflydelse paa, og som er usaedvanlige og uforudseelige, eller begivenheder, som er ualmindelige, og konsekvenserne af disse omstaendigheder eller begivenheder ikke kunne have vaeret afvaerget selv med den stoerste omhu.

Medlemsstaterne er ikke pligtige at udnytte den i foerste afsnit omhandlede mulighed.

Artikel 6 : Arbejdsgiverens almindelige forpligtelser

1. Som et led i arbejdsgiverens ansvar træffer denne de nødvendige foranstaltninger til beskyttelse af arbejdstagernes sikkerhed og sundhed, herunder aktiviteter til forebyggelse af erhvervsbetingede risici, til oplysning og til oplæring samt tilrettelæggelse af en ordning og tilvejebringelse af de nødvendige midler.

Arbejdsgiveren skal drage omsorg for, at disse foranstaltninger tilpasses for at tage hensyn til ændrede omstændigheder, og søge at forbedre de eksisterende forhold.

2. Arbejdsgiveren iverksætter de i stk. 1, første afsnit, nævnte foranstaltninger, på grundlag af følgende generelle forebyggelsesprincipper:

- a) forhindring af risici
- b) evaluering af risici, som ikke kan forhindres
- c) bekæmpelse af risici ved kilden
- d) tilpasning af arbejdet til mennesket, navnlig for så vidt angår udformningen af arbejdspladsen samt valg af arbejdsudstyr og arbejds- og produktionsmetoder, i særdeleshed med henblik på at begrænse monotont arbejde og arbejde i en bestemt rytme og at mindske virkningerne af sådant arbejde på helbredet
- e) hensyntagen til den tekniske udvikling
- f) udskiftning af det, der er farligt, med noget, der er ufarligt eller mindre farligt
- g) planlægning af forebyggelsen for at gøre den til en sammenhængende helhed, inden for hvilken forebyggelsen omfatter teknik, tilrettelæggelse af arbejdet, arbejdsforhold, sociale relationer og påvirkning fra faktorer i arbejdsmiljøet
- h) vedtagelse af foranstaltninger til kollektiv beskyttelse frem for foranstaltninger til individuel beskyttelse
- i) hensigtsmæssig instruktion af arbejdstagerne.

3. Med forbehold af de øvrige bestemmelser i dette direktiv skal arbejdsgiveren under hensyn til arten af virksomhedens og/eller institutionens aktiviteter:

- a) vurdere risiciene for arbejdstagernes sikkerhed og sundhed, blandt andet ved valg af arbejdsudstyr, kemiske stoffer og præparater samt ved indretning af arbejdsstederne.

Som en følge af denne vurdering skal de forebyggende aktiviteter samt de arbejds- og produktionsmetoder, arbejdsgiveren anvender, om nødvendigt:

- sikre en bedre beskyttelse af arbejdstagernes sikkerhed og sundhed
 - integreres i samtlige aktiviteter i virksomheden og/eller institutionen og på alle niveauer inden for arbejdsmiljøet
- b) når han overdrager opgaver til en arbejdstager, tage hensyn til denne arbejdstagers færdigheder i forbindelse med sikkerhed og sundhed
 - c) drage omsorg for, at planlægning og indførelse af ny teknologi sker efter høring af arbejdstagerne og/eller deres repræsentanter for så vidt angår de konsekvenser for arbejdstagernes sikkerhed og sundhed, der er forbundet med valget af udstyr, tilpasningen af arbejdsforholdene og påvirkningen fra faktorer i arbejdsmiljøet

d) træffe hensigtsmæssige foranstaltninger, således at kun arbejdstagere, der har fået passende instrukser, har adgang til områder med risiko af alvorlig og specifik karakter.

4. Med forbehold af de øvrige bestemmelser i dette direktiv skal arbejdsgiverne, hvis arbejdstagere fra flere virksomheder befinder sig på samme arbejdssted, arbejde sammen ved gennemførelsen af bestemmelserne om sikkerhed, hygiejne og sundhed samt, under hensyn til aktiviteterens art, samordne deres bestræbelser med henblik på beskyttelse og forebyggelse af erhvervsbetingede risici, informere hinanden om disse risici og underrette deres respektive arbejdstagere og/eller disses repræsentanter herom.

5. Foranstaltningerne vedrørende sikkerhed, hygiejne og sundhed under arbejdet må under ingen omstændigheder medføre finansielle byrder for arbejdstagerne.

Artikel 7 : Beskyttelses- og forebyggelsestjenester

1. Med forbehold af de i artikel 5 og 6 omhandlede forpligtelser, udpeger arbejdsgiveren en eller flere arbejdstagere, som skal varetage aktiviteterne til beskyttelse og aktiviteterne til forebyggelse af erhvervsbetingede risici inden for virksomheden og/eller institutionen.

2. De udpegede arbejdstagere må ikke stilles ringere på grund af deres aktiviteter til beskyttelse og deres aktiviteter til forebyggelse af erhvervsbetingede risici.

For at kunne udføre de opgaver, som dette direktiv medfører, skal de udpegede arbejdstagere have rimelig tid stillet til rådighed.

3. Hvis personalet i virksomheden og/eller institutionen ikke er tilstrækkelig kompetent med henblik på tilrettelæ-

gelsen af disse aktiviteter til beskyttelse og forebyggelse, skal arbejdsgiveren henvende sig til kompetent sagkundskab (personer eller serviceorganer) uden for virksomheden og/eller institutionen.

4. Hvis arbejdsgiveren henvender sig til sådan kompetent sagkundskab, skal de pågældende personer eller serviceorganer informeres af arbejdsgiveren om faktorer, der vides eller formodes at påvirke arbejdstagernes sikkerhed og sundhed, og indrømmes adgang til de oplysninger, der er omhandlet i artikel 10, stk. 2.

5. Under alle omstændigheder skal:

- de udpegede arbejdstagere have tilstrækkelige færdigheder og raade over de nødvendige midler
- de eksterne personer eller serviceorganer, der raadspørges, have tilstrækkelige kvalifikationer og raade over de nødvendige personlige og faglige midler og
- de udpegede arbejdstagere og de eksterne personer eller serviceorganer, der raadspørges, omfatte et tilstrækkeligt antal

til at kunne paatage sig de pågældende aktiviteter til beskyttelse og forebyggelse under hensyntagen til virksomhedens og/eller institutionens størrelse og/eller de risici, arbejdstagerne er udsat for, samt disses placering i virksomheden og/eller institutionen som helhed.

6. Den i nærværende artikel omhandlede beskyttelse mod og forebyggelse af sikkerheds- og sundhedsrisici varetages af én eller flere arbejdstagere, af en enkelt

tjeneste eller af saerskilte tjenester, hvad enten denne eller disse er interne eller eksterne for virksomheden og/eller institutionen.

Arbejdstageren(erne) eller tjenesten(erne) skal samarbejde i det noedvendige omfang.

7. Medlemsstaterne kan under hensyntagen til aktiviteternes art og virksomhedens stoerrelse definere de virksomhedskategorier, hvor arbejdsgiveren, hvis han har de noedvendige faerdigheder, selv kan paatage sig de i stk. 1 fastsatte opgaver.

8. Medlemsstaterne definerer de tilstraekkelige faerdigheder og kvalifikationer, der er omhandlet i stk. 5.

De kan definere det tilstraekkelige antal, der er omhandlet i stk. 5.

Artikel 8 : Foerstehjaelp, brandbekaempelse, evakuering af arbejdstagerne samt alvorlig og umiddelbar fare

1. Arbejdsgiveren skal:

- traeffe de noedvendige foranstaltninger inden for omraaderne foerstehjaelp, brandbekaempelse og evakuering af arbejdstagerne, idet disse foranstaltninger tilpasses efter aktiviteternes art og virksomhedens og/eller institutionens stoerrelse samt under hensyntagen til andre tilstedevaerende personer, og
- tilrettelaegge noedvendige forbindelser med eksterne serviceorganer, saerlig inden for omraaderne foerstehjaelp, laegehjaelp i noedstilfaelde, redning og brandbekaempelse.

2. I medfoer af stk. 1 skal arbejdsgiveren med henblik paa foerstehjaelp, brandbekaempelse og evakuering af arbejdstagerne blandt andet udpege de arbejdstagere, der faar til opgave at gennemfoere disse foranstaltninger.

Disse udpegede arbejdstagere skal vaere oplaert, udgoere et tilstraekkeligt antal og raade over passende materiel under hensyn til virksomhedens og/eller institutionens stoerrelse og/eller de specifikke risici.

3. Arbejdsgiveren skal:

- a) hurtigst muligt underrette alle de arbejdstagere, som er eller kan blive udsat for risiko for alvorlig og umiddelbar fare, om denne risiko og om de dispositioner, der er truffet eller skal traeffes i forbindelse med beskyttelse
- b) traeffe foranstaltninger og give instruktioner, saaledes at arbejdstagerne har mulighed for i tilfaelde af en alvorlig umiddelbar fare, som ikke kan undgaas, at indstille arbejdet og/eller bringe sig i sikkerhed ved omgaaende at forlade arbejdsstedet
- c) undtagen i behoerigt begrundede tilfaelde undlade at anmode arbejdstagerne om at genoptage arbejdet i en arbejdssituation, hvor der fortsat hersker alvorlig og umiddelbar fare.

4. En arbejdstager, der i tilfaelde af en alvorlig og umiddelbar fare, som ikke kan undgaas, forlader sin ar-

bejdsplads og/eller et farligt omraade, kan ikke laegges dette til last og skal beskyttes mod alle skadelige og urimelige konsekvenser, i overensstemmelse med national lovgivning og/eller praksis.

5. Arbejdsgiveren soerger for, at enhver arbejdstager, naar der foreligger en alvorlig og umiddelbar fare for hans egen og/eller andres sikkerhed, har mulighed for, saafremt det er umuligt at kontakte den kompetente overordnede og under hensyn til hans viden og tekniske hjælpemidler, selv at træffe hensigtsmaessige foranstaltninger for at undgaa foelgerne af en saadan fare.

Arbejdstagerens handlemaade kan ikke lægges ham til last, medmindre han har handlet tankeloest eller udvist grov forsoemmelighed.

Artikel 9 : Arbejdsgiverens forpligtelser i oevrigt

1. Arbejdsgiveren skal:

- a) have en vurdering af risici for sikkerheden og sundheden under arbejdet til sin raadighed, herunder ogsaa risici for saa vidt angaar de grupper af arbejdstagere, der er udsat for saerlige risici
- b) fastsaette de beskyttelsesforanstaltninger, der skal træffes, og om noedvendigt det beskyttelsesudstyr, der skal anvendes
- c) foere en liste over arbejdsulykker, der for arbejdstageren har medfoert arbejdsudygtighed i mere end tre arbejdsdage
- d) udarbejde - til brug for den kompetente myndighed og i overensstemmelse med national lovgivning og/eller praksis - rapporter om de arbejdsulykker, der har ramt arbejdstagerne.

2. Medlemsstaterne fastsaetter under hensyntagen til aktiviteternes art og virksomhedernes stoerrelse de forpligtelser, som de forskellige kategorier af virksomheder skal opfylde i forbindelse med udarbejdelse af de i stk. 1, litra a) og b), omhandlede dokumenter, samt ved udarbejdelsen af de i stk. 1, litra c) og d), omhandlede dokumenter.

Artikel 10 : Underretning af arbejdstagerne

1. Arbejdsgiveren traeffe de noedvendige foranstaltninger til, at virksomhedens og/eller institutionens arbejdstagere og/eller deres repraesentanter i overensstemmelse med national lovgivning og/eller praksis, hvorefter der kan tages saerligt hensyn til virksomhedens og/eller institutionens stoerrelse, modtager alle noedvendige oplysninger:

- a) om risici for sikkerhed og sundhed og om beskyttende og forebyggende foranstaltninger og aktiviteter vedroerende saavel virksomheden og/eller institutionen i almindelighed som hver enkelt arbejdsplads og/eller arbejdsfunktion
- b) om foranstaltninger, der er truffet i overensstemmelse med artikel 8, stk. 2.

2. Arbejdsgiveren traeffe de noedvendige foranstaltninger til, at arbejdsgiverne for arbejdstagere i eksterne virksomheder og/eller institutioner, der udfoerer arbejde i hans virksomhed

og/eller institution, i overensstemmelse med national lovgivning og/eller praksis modtager relevante oplysninger om de i stk. 1, litra a) og b), naevnte forhold, beregnet for de paagaeldende arbejdstagere.

3. Arbejdsgiveren traeffe de noedvendige foranstaltninger til, at arbejdstagere, som saerlig beskaeftiger sig med arbejdstagerens sikkerhed og sundhed, eller de

repraesentanter for arbejdstagerne, som saerlig beskaeftiger sig med arbejdstagernes sikkerhed og sundhed, ved udoevlsen af deres funktioner og i overensstemmelse med national lovgivning og/eller praksis faar adgang til:

- a) den vurdering af risici og de beskyttelsesforanstaltninger, der er omhandlet i artikel 9, stk. 1, litra a) og b)
- b) den liste og de rapporter, der er omhandlet i artikel 9, stk. 1, litra c) og d)
- c) de oplysninger, der hidroerer saavel fra aktiviteter til beskyttelse og forebyggelse som fra tilsynstjenester og organer med kompetence inden for sikkerhed og sundhed.

Artikel 11 : Hoering af arbejdstagerne og disses medbestemmelsesret

1. Arbejdstagerne hoerer arbejdstagerne og/eller deres repraesentanter og tillader deres deltagelse i behandlingen af alle spoergsmaal, der vedroerer sikkerheden og sundheden under arbejdet.

Dette indebaerer:

- at arbejdstagerne bliver hoert
- at arbejdstagerne og/eller deres repraesentanter har ret til at fremsaette forslag
- at de sikres en afbalanceret deltagelse i overensstemmelse med national lovgivning og/eller praksis.

2. Arbejdstagere eller deres repraesentanter, som saerlig beskaeftiger sig med arbejdstagernes sikkerhed og sundhed, skal have tilsikret en afbalanceret deltagelse, i overensstemmelse med national lovgivning og/eller praksis, eller paa forhaand og til behoerig tid hoeres af arbejdsgiveren for saa vidt angaar:

- a) enhver aktion, der kan have vaesentlige foelger for sikkerheden og sundheden
- b) udpegelse af de arbejdstagere, der er omhandlet i artikel 7, stk. 1, og artikel 8, stk. 2, samt om de aktiviteter, der er omhandlet i artikel 7, stk. 1
- c) de oplysninger, der er omhandlet i artikel 9, stk. 1, og artikel 10
- d) den i artikel 7, stk. 3, omhandlede eventuelle henvendelse til kompetent sagkundskab (personer eller serviceorganer) uden for virksomheden og/eller institutionen

e) udarbejdelse og tilrettelaeggelse af den i artikel 12 omhandlede oplaaering.

3. De repraesentanter for arbejdstagerne, som saerlig beskaeftiger sig med arbejdstagernes sikkerhed og sundhed, har ret til at anmode arbejdsgiveren om at traeffe passende foranstaltninger og til at forelaegge ham forslag herom, saaledes at enhver risiko for arbejdstagerne afvaerges, og/eller enhver kilde til fare fjernes.

4. De arbejdstagere, der er omhandlet i stk. 2, og de repraesentanter for arbejdstagerne, der er omhandlet i stk. 2 og 3, maa ikke stilles ringere paa grund af deres respektive i stk. 2 og 3 omhandlede aktiviteter.

5. Arbejdsgiveren skal indroemme de repraesentanter for arbejdstagerne, som saerlig beskaeftiger sig med arbejdstage-

rens sikkerhed og sundhed, den noedvendige arbejdsfritagelse uden tab af loen og stille de noedvendige midler til deres raadighed, saaledes at de kan udoeve de rettigheder og udfoere de opgaver, der foelger af dette direktiv.

6. Arbejdstagerne og/eller deres repraesentanter har ret til i overensstemmelse med national lovgivning og/eller praksis at henvende sig til den kompetente myndighed med hensyn til sikkerhed og sundhed under arbejdet, saafremt de skoenner, at de foranstaltninger, der er truffet, og de midler, der er stillet til raadighed af arbejdsgiveren, ikke er tilstraekkelige til at garantere sikkerheden og sundheden under arbejdet.

Repraesentanterne for arbejdstagerne skal have lejlighed til at fremsaette deres bemaerkninger i forbindelse med den kompetente myndigheds kontrolbesoeg.

Artikel 12 : Oplaering af arbejdstagerne

1. Arbejdsgiveren skal sikre, at hver enkelt arbejdstager faar en tilstraekkelig og hensigtsmaessig oplaeering inden for sikkerhed og sundhed, blandt andet i form af oplysninger og instruktion, i forbindelse med:

- ansaettelsen
- en forflyttelse eller en aendring af arbejdsopgaverne
- indfoerelse eller aendring af arbejdsudstyr
- indfoerelse af ny teknologi

og specielt vedroerende den enkeltes arbejdsplads eller arbejdsopgaver.

Denne oplaeering skal:

- tilpasses til udviklingen for saa vidt angaar risici og til fremkomsten af nye risici, og
- om noedvendigt gentages regelmaessigt.

2. Arbejdsgiveren skal forvisse sig om, at arbejdstagere fra eksterne virksomheder og/eller institutioner, der udfoerer arbejde i hans virksomhed eller institution, har faaet passende instrukser om sikkerheds- og sundhedsrisici under deres arbejde i hans virksomhed eller institution.

3. De repraesentanter for arbejdstagerne, som saerlig beskaeftiger sig med arbejdstagernes sikkerhed og sundhed, har ret til en passende oplaeering.

4. Udgifterne til den oplaeering, der er omhandlet i stk. 1 og 3, kan ikke paalaegges arbejdstagerne eller deres repraesentanter.

Den oplaeering, der er omhandlet i stk. 1, skal foregaa i arbejdstiden.

Den oplaeering, der er omhandlet i stk. 3, skal foregaa i arbejdstiden eller i overensstemmelse med national praksis, enten inden for eller uden for virksomheden og/eller institutionen.

AFSNIT III: ARBEJDSTAGERNES FORPLIGTELSER

Artikel 13

1. Det paahviler den enkelte arbejdstager alt efter hans muligheder at drage omsorg for sin egen sikkerhed og sundhed samt for andre personers sikkerhed og sundhed,

for saa vidt de beroeres af hans handlinger eller undladelser under arbejdet, i overensstemmelse med sin oplæring og med arbejdsgiverens instrukser.

2. Med disse maal for oejje skal arbejdstagerne navnlig i overensstemmelse med deres oplæring og med arbejdsgiverens instrukser:

- a) anvende maskiner, apparater, vaerktoej, farlige stoffer, transportudstyr og andre haelpemidler korrekt
- b) anvende de personlige vaernemidler, der stilles til deres raadighed, korrekt og saette dem paa plads efter brug
- c) ikke vilkaarligt afbryde, aendre eller flytte sikkerhedsanordninger, som saerlig hoerer til maskiner, apparater, vaerktoej, installationer og bygninger, samt anvende disse sikkerhedsanordninger korrekt
- d) oejeblikkelig underrette arbejdsgiveren og/eller de arbejdstagere, som saerlig beskaeftiger sig med arbejdstagernes sikkerhed og sundhed, om enhver arbejdssituation, som de har en rimelig grund til at opfatte som en alvorlig, umiddelbar fare for sikkerheden og sundheden, samt om enhver mangel, der er konstateret ved beskyttelsessystemerne
- e) i overensstemmelse med national praksis sammen med arbejdsgiveren og/eller de arbejdstagere, som saerlig beskaeftiger sig med arbejdstagernes sikkerhed og sundhed, medvirke saa laenge som noedvendigt til udfoerelsen af alle de opgaver eller opfyldelsen af alle de krav, som af den kompetente myndighed er dem paalagt med henblik paa beskyttelse af arbejdstagernes sikkerhed og sundhed under arbejdet
- f) i overensstemmelse med national praksis sammen med arbejdsgiveren og/eller de arbejdstagere, som saerlig beskaeftiger sig med arbejdstagernes sikkerhed og sundhed, medvirke saa laenge som noedvendigt til, at arbejdsgiveren kan sikre, at arbejdsmiljoet og arbejdsforholdene er sikre og ikke indebaerer risici for sikkerheden og sundheden inden for deres aktivitetsomraade.

AFSNIT IV: DIVERSE BESTEMMELSER

Artikel 14 : Tilsyn med arbejdstagernes sundhed

1. Med henblik paa at sikre et passende tilsyn med arbejdstagernes sundhed under hensyn til de sikkerheds- og sundhedsrisici, de er udsat for under arbejdet, fastsaettes der foranstaltninger i overensstemmelse med national lovgivning og/eller praksis.

2. De i stk. 1 omhandlede foranstaltninger skal indebaere, at alle arbejdstagere, hvis de oensker det, regelmaessigt skal have adgang til helbredsovervaagning.

3. Tilsynet med arbejdstagernes sundhed kan indgaa i et nationalt sundhedssystem.

Artikel 15 : Risikogrupper

Saerligt foelsomme risikogrupper skal beskyttes mod farer, som for dem er saerlig alvorlige.

Artikel 16 : Saerdirektiver - AEndringer

Generel rækkevidde af dette direktiv

1. Raadet vedtager, paa forslag af Kommissionen i henhold til Traktatens artikel 118 A, saerdirektiver, blandt andet paa de omraader, der er anfoert i bilaget.
2. Dette direktiv og, med forbehold af fremgangsmaaden i artikel 17 for saa vidt angaar de tekniske tilpasninger, saerdirektiverne kan aendres efter fremgangsmaaden i Traktatens artikel 118 A.
3. Bestemmelserne i dette direktiv finder i fuld udstraekning anvendelse paa samtlige de omraader, der er omfattet af saerdirektiverne, dog med forbehold af strengere og/eller specifikke bestemmelser, der er indeholdt i disse saerdirektiver.

Artikel 17 : Udvalg

1. Med henblik paa den rent tekniske tilpasning af de i artikel 16, stk. 1, naevnte saerdirektiver som foelge af:

- vedtagelse af direktiver om teknisk harmonisering og standardisering og/eller
- tekniske fremskridt, udviklingen inden for internationale bestemmelser og specifikationer samt indvundne erfaringer

bistaas Kommissionen af et udvalg, der bestaar af repraesentanter for medlemsstaterne, og som har Kommissionens repraesentant som formand.

2. Kommissionens repraesentant forelaegger udvalget et udkast til de foranstaltninger, der skal traeffes.

Udvalget afgiver en udtalelse om dette udkast inden for en frist, som formanden kan fastsaette under hensyntagen til det paagaeldende spoergsmaals hastende karakter.

Det udtaler sig med det flertal, der er fastsat i Traktatens artikel 148, stk. 2, for vedtagelse af de afgoerelser, som Raadet skal traeffe paa forslag af Kommissionen.

Under afstemningen i udvalget tillægges de stemmer, der afgives af repraesentanterne for medlemsstaterne, den vaegt, der er fastlagt i naevnte artikel. Formanden deltager ikke i afstemningen.

3. Kommissionen vedtager de paataenkte foranstaltninger, naar de er i overensstemmelse med udvalgets udtalelse.

Er de paataenkte foranstaltninger ikke i overensstemmelse med udvalgets udtalelse, eller er der ikke afgivet nogen udtalelse, forelaegger Kommissionen straks Raadet et forslag til de foranstaltninger, der skal traeffes. Raadet traeffes afgoerelse med kvalificeret flertal.

Har Raadet efter udloebet af en frist paa tre maaneder regnet fra forslagets forelaeggelse for Raadet, ikke truffet nogen afgoerelse, vedtages de foreslaede foranstaltninger af Kommissionen.

Artikel 18 : Afsluttende bestemmelser

1. Medlemsstaterne saetter de noedvendige love og administrative bestemmelser i kraft for at efterkomme dette direktiv senest den 31. december 1992.

De underretter straks Kommissionen herom.

2. Medlemsstaterne meddeler Kommissionen teksten til de nationale retsfor skrifter, som de allerede har udstedt eller udsteder paa det omraade, der er omfattet af dette direktiv.

3. Medlemsstaterne forelaegger hvert femte aar Kommissionen en rapport om den praktiske gennemfoerelse af bestemmelserne i dette direktiv med anfoerelse af de af arbejdsmarkedets parter fremfoerte synspunkter.

Kommissionen giver Europa-Parlamentet, Raadet, Det OEkonomiske og Sociale Udvalg samt Det Raadgivende Udvalg for Sikkerhed, Hygiejne og Sundhedsbeskyttelse paa Arbejdspladsen underretning herom.

4. Kommissionen forelaegger regelmaessigt Europa-Parlamentet, Raadet og Det OEkonomiske og Sociale Udvalg en rapport om gennemfoerelsen af dette direktiv under hensyntagen til stk. 1, 2 og 3.

Artikel 19

Dette direktiv er rettet til medlemsstaterne.

Udfaerdiget i Luxembourg, den 12. juni 1989.

Paa Raadet vegne

M. CHAVES GONZALES

Formand

BILAG Liste over omraader omhandlet i artikel 16, stk. 1 - arbejdsstedet

- arbejdsudstyr
- personlige vaernemidler
- arbejde med skaermterminaler
- haandtering af tunge byrder, der medfoerer risiko for laendeskader
- midlertidige og mobile arbejdssteder
- fiskeri og landbrug.